

طرح جامع فناوری اطلاعات و ارتباطات چیست؟

هدف و لزوم اجرا

طرح جامع فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT Master Plan) که به اختصار طرح جامع گفته میشود، نقشه جامع و کاملی است که فرایند، مسیر و نحوه گسترش فناوری اطلاعات (یا همان ICT) را در سازمان مشخص می کند.

نقطه مقابل طرح جامع، سیستم های پراکنده و به اصطلاح جزیره ای است که بدون برنامه ریزی دقیق و بر حسب نیاز در زمان های مختلف در سازمان ایجاد شده اند اغلب سیستم های جزیره ای دارای ویژگیهای مشترک زیر هستند.

1. عدم رعایت استاندارد واحد برنامه نویسی در سیستم های یک سازمان
2. عدم ارتباط مناسب بین سیستم ها
3. تنوع زبان ها، پایگاههای داده ای و روش های برنامه نویسی برای سیستم های مختلف
4. عدم وجود مستندات کافی برای نگهداری و پشتیبانی سیستم ها
5. عدم پوشش کامل کل حوزه سازمان
6. تداخل حوزه وظیفه و کاری بین برخی از سیستم ها
7. تولید و به کارگیری چند باره برخی از اطلاعات

این نوع از سیستم ها که اغلب برای رفع نیازهای مقطعی سازمان و بدون توجه به کل مجموع و سیستم های موجود تولید می شوند، در زمان تولید، بخشی یا تمامی از انتظاراتی که از آنها وجود دارد را برآورده می کنند اما هنگامی که تعداد چنین سیستم هایی افزایش می یابد عدم همخوانی آنها آشکار می شود. فراوانند سازمانهایی که چند سیستم از این نوع دارند که این سیستم ها از نظر اطلاعاتی به هم وابسته هستند. و فراوان دیده می شود که اطلاعات یک سیستم روی کاغذ چاپ می شود و دوباره وارد سیستم دیگر می شود. این امر علاوه بر اتلاف زمان و هزینه، خود منشاء خطاهای سهوی و عمدی انسانی است که زیانهای ناشی از آن بسیار است و گاه برای کشف و رفع خطای به وجود آمده، زمان فراوانی صرف می شود. به نحوی که برخی از سازمانهایی که با چنین مشکلی روبرو هستند، کنترل های انسانی چند سطحی را به وجود آورده اند. در این سازمانها، چند نفر مسئول بررسی و کنترل تطابق داده های چاپ شده سیستم اول و ورودی سیستم دوم هستند.

مشکل دیگر، تناقضات خروجی های سیستم ها با یکدیگر است. اغلب این تناقضات زمانی خودشان را نشان می دهند که مدیریت، اطلاعات یکسانی را از واحدهای مختلف سازمان درخواست کند.

اغلب پاسخهای رسیده با هم تناقض دارند و داده های یکدیگر را تایید نمی کنند. مشکل از آنجایی ناشی می شود که اطلاعات پایه این سیستم ها با هم یکی نیست. برای رفع پایه ای و درست این قبیل مشکلات استفاده از سیستم های جامع توصیه می شود.

سیستمهای جامع سیستم های یکپارچه ای هستند که با شناخت دقیق و درست کل نیازمندیهای سازمان و با طراحی و نقشه قبلی طراحی و تولید می شوند. برای دستیابی به سیستم های جامع لازم است طرح جامع در سازمان اجرا شود.

طرح جامع فناوری اطلاعات و ارتباطات سازمان با شناخت درست نیازمندیهای سازمان و بررسی راه حل های مختلف ، بهترین روش را برای گسترش نظام مند فناوری اطلاعات در سازمان طراحی و توصیه می کند.

مراحل انجام:

در طرح جامع فناوری اطلاعات و ارتباطات مراحل زیر انجام می شود.

1. تبیین خصوصیات کلی سازمان
2. تبیین وضعیت فعلی از نقطه نظر فناوری اطلاعات (**As is Architecture**)
3. تبیین وضعیت مطلوب سازمان از نظر فناوری اطلاعات متناسب با یک افق برنامه ریزی (**To be Architecture**)
4. تدوین برنامه ها و استراتژی های مورد نیاز برای حرکت از وضع موجود به وضع مطلوب (**Transition Process**)
5. ارائه مشخصات سیستم های نرم افزاری کاربردی مورد نیاز و اولویت بندی آنها

طرح جامع یک برنامه کلان است که به دور از جزئیات اجرایی تهیه می شود و هدف آن هماهنگ نمودن تمامی اقدامات فناوری اطلاعات در راستای برنامه های کلان سازمان است . افزایش سرعت تغییر فناوری اطلاعات در حوزه سخت افزار ، نرم افزار ، سیستم های کاربردی و شبکه باعث شده است که دیدگاههای کوتاه مدت هرچند که جامع و سازمان نگر باشند، کارایی لازم را برای بهره گیری مناسب از فناوری اطلاعات نداشته باشند. طرح جامع را به پرچم جلوی کشتی تشبیه میکنند. وظیفه اصلی این پرچم مشخص نمودن جهت حرکت کشتی سازمان ، در دریای فناوری اطلاعات و ارائه راهنمایی های کلی برای اقدامات بعدی است . طرح باید با همراهی تمامی ذینفعان سازمان تهیه گردد تا جامعیت لازم را برای راهبردی فناوری اطلاعات داشته باشد.

متدلوژی:

برای اجرای طرح جامع متدها و روش های گوناگونی وجود دارد، متدلوژی مورد استفاده مجری این پروژه متدلوژی " برنامه ریزی معماری سازمانی " می باشد.

معماری اطلاعات یا معماری سازمانی فناوری اطلاعات ، جدید ترین روش در بین روشهای مختلف تدوین طرح جامع سازمانی است ، معماری اطلاعات رهیافتی برای فراهم کردن چارچوبی یکپارچه برای تعریف ، استنتاج و یا نگهداشت اطلاعات موجود و نیازمندی های فناوری اطلاعات جدید برای دسترسی به اهداف استراتژیک سازمان و همچنین نگاشتنی جهت پشتیبانی نیازمندیهای اطلاعاتی مورد نیاز ساز و کارهای اجرایی حال و آینده سازمان است؛ به عبارت دیگر معماری اطلاعات ، سازماندهی اطلاعات و سازماندهی رفتار با اطلاعات است که خود نیازمند شناخت صحیح از اهداف ، وظایف و رفتارهای سازمان است . هدف معماری اطلاعات هماهنگ کردن و یکسو سازی کلیه فعالیتها و عناصر فناوری اطلاعات در درون سازمان است . معماری اطلاعات به این صورت تعریف شده است:

" چارچوبی یکپارچه برای ارتقاء و یا نگهداری فناوری موجود و کسب فناوری اطلاعاتی جدید برای نیل به اهداف راهبردی سازمان و مدیریت منابع آن . "

طرح جامع فناوری اطلاعات و ارتباطات سازمان پس از شناخت دقیق وضعیت موجود فناوری اطلاعات در سازمان و شرح وظایف سازمان و واحدهای آن و بررسی سازمانهای مشابه ، پروژه های مورد نیاز را تعریف و اولویت بندی می کند. سازمان می تواند با توجه به محدودیت ها و نیازهای خود به اجرای پروژه ها اقدام کند که در نهایت این امر سبب گسترش و بکارگیری منسجم در سازمان شده و از اتلاف هزینه ها و دوباره کاریها جلوگیری می کند.

براساس متدلوژی " برنامه ریزی معماری سازمانی " فازهای اجرای پروژه عبارتند از:

1. فاز اول : شناخت وضعیت موجود
2. فاز دوم : فاز ترسیم وضعیت مطلوب
3. فاز سوم :تهیه برنامه اجرایی و عملیاتی

نوشته شده توسط جواد جاهدی چکاب